

גליון תזרני בהלכה, אגדה ומוסר

דברי מאיר

בס"ד
חשוון התשפ"ג
גליון מס' 52

גליון אבל
מיוחד

- יו"ל בתוך ימי השבעה -

מאצרוזתני של הרה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומח"ס 'דברי מאיר' ועוד

מרן המשגיח
הגאון הצדיק רבי
חיים זואלקין
זצוקלה"ה
בעל ה'דעת חיים'

ויהי בנסוע הארון



עמודי העולם הנשגב של רבינו הגדול

אמר רבי מאיר

מאמר זכרון והיזוק ממורנו הרב שליט"א

איתא באבות (א, ב): "שמעון הצדיק היה משיירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר, על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים".

והביא שם בספר "תפארת ישראל", שכמו שהעולם הגדול עומד על ג' עמודי עולם אלו, כך עולמו הפרטי של האדם עומד על ג' דברים אלו - ונפרט על רבינו את ג' עמודי עולם אלו:

< על התורה

רבינו היה גדול בתורה עד מאוד, ולמרות שניסה להסתיר זאת מי שהיה חד עין הצליח לראות את גודל גאונותו והתמדתו. רבינו למד בישיבת מיר עם האריות שבחבורה, והוא סיפר לי תמיד בערגה על הלימודים שלו בחברותא עם מרן הגאון ר' שמואל יעקב בורנשטיין זצוק"ל, והראה לי בביתו קלסרים שלמים מלאים מזן אל זן בחידושי תורה מופלאים שכתב בלימודו ביחד עם הגאון הנזכר.

כמו כן, גודל התמדתו אין לתאר. בצעירותו הוא היה מגיע לישיבה עם ערימות של ספרים בידיו, והיה יושב בסדרים בספסל השני מהכניסה האחורית של בית המדרש והוגה בתורה, תוך כדי שהוא קורא לי מידי פעם להראות לי חידוש שהתחדש לו בלימודו, וכן הוא היה מדבר עם בחורים בלימוד - ועניינו בזה היה לעודד אותם, כמו שראיתי שלא היה קורא דווקא לבחורים החשובים אלא היה קורא למה שהעולם קוראים "בחורים בינונים" [ואין נכון כלל, כי אין לך אדם שאין לו שעה, ובהשקעה - מכל אחד יכול לצאת אדם גדול], ומשוחח עמם בלימוד, ומתוך דיבורו ראו את גודל ידיעותיו והתמדתו.

גם בשנים האחרונות שהיה לו קשה יותר וכבר לא הגיע כל כך לבית המדרש, בכל אופן מי שעין חדה לו שם את ליבו לכך שהוא לא יושב בביתו אף פעם בטל, ומלבד החברותות הרבות שהיו לו הוא היה יושב עם גמרא גדולה או קטנה ולומד לעצמו. אמר לי בהלוויה מו"ר מרן הגאון ר' עזריאל אויערבאך שליט"א [שהיה ידיו לאורך כל השנים ורבינו שלח לי דרכו את ספריו]: "הוא היה מגדולי מרביצי התורה ומעתיקי השמועה בדורנו!"

ואני זוכר שכבר לפני שנים רבות, אפילו כשהיה קשה לו מאוד,

היה הולך לכל שיחה שהזמינו אותו, ואם לא היה נהג היה לוקח מונית, וכך סבב בכל הארץ לחזק יהודים. היה בעשרת ימי תשובה יום אחד שנסענו באותו שבוע לטלז-סטון, הר נוף, רכסים



צילום: בחרי חרדים

ועוד, ובכל מקום הוא דרש במלוא הפרישקייט והעוצמה ולא הראה על עצמו שום סימני עייפות, כשגם בדרך היה מדבר הרבה בדברי תורה.

תמיד עווד את כולם ללמוד מתוך שמחה, וללמוד לפי השכל של אותו אדם ולא להישבר, אלא לפתוח את הספר ולקרוא מילה במילה ולבאר לעצמו, ואם הוא אינו בר הכי - שילמד משניות או שיאמר תהילים, העיקר לא להיות בטל.

ועוד עיקר גדול שהוא חינך אליו תמיד: "לא להישבר!" - גם אם אתה לא הלמדן הגדול ביותר, תעשה מה שאתה כן יכול ואל תסתכל על אחרים, תסתכל מה אתה יכול ולא מה אחרים יכולים.

ידע את שיעורי מוריו ורבותיו מרנן הגר"ח שמואלביץ והגר"ן פרצוביץ זצוק"ל, והיה תמיד אומר לי "שמעתי מר' חיים", "שמעתי מר' נחום". גם המוסר שלו היה בלול מבקיאות עצומה בש"ס ובדברי חז"ל בכל מקום שהם, שמפאת שהיה אומר כל כך פשוט מפני הענווה הרבה שהייתה לו לא היו שמים לב לגודל הבקיאות, אך כל מי שזכה לשומעו ישחזר כעת כמה מאמרי חז"ל היו מוזכרים בעל פה בכל שיחה - ומזה נבין לבד כמה הוא עסק והיה עמל בתורה. היו פעמים שהיו ערימות של ספרים על שולחנו מגודל לימודו, גם השולחן שבחדרו הפנימי וגם השולחן בסלון, ואת הכול הוא הסתיר תחת חיוכו וטוב ליבו ופשטותו.



אצל מרן הגריש"א זצ"ל
צילום: ארכיון דברי מאיר



אצל מרן הגרמ"ל זצ"ל
צילום: ארכיון דברי מאיר



אצל מרן הגר"ק זצ"ל
צילום: ארכיון דברי מאיר

זכורני לא פעם בעת שהלכתי עמו למרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, שמרן מיד סגר את הספר ושמח שמחה גדולה בעת שאמר לו נכדו חביבו ר' אריה שליט"א: 'ר' חיים וואלקין הגיע', ומיד ביקש ממנו לומר לו דבר תורה, ורבינו תמיד היה אומר לו לומד'ס ומוסר - ומרן הקשיב לכל מילה ונהנה מאוד. זכורני שפעם רבינו ביאר לפניו את סוגיית "הנהו עיזי דאכלי חושלי בנהרדעא" (בב"ק) בדרך מוסר, שאנחנו צאן ידו של הקב"ה ומרן נהנה מאוד.



כמו כן זכורני איך שביקרנו פעמים רבות אצל מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל, ואיך הוא שמח וכיבד את רבנו. כמו כן היה בקיא מאוד בכל חלקי התורה וגם בחסידות - וזכורני שהייתי עמו אצל כ"ק מרן האדמו"ר מסקווירא שליט"א, ואיך הוא נהנה מדברי תורתו, וכן היינו אצל כ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א, וכיבדו הרבה, ועוד ואכמ"ל - כמה תורה הפסדנו בעולם מאבדתו של אדם גדול וקדוש זה!...

< על העבודה

חז"ל אומרים שבזמן שהיה בית המקדש - הקרבנות היו מכפרים עלינו, וכעת שאין בית המקדש תיקנו את התפילה במקום הקרבנות, וממילא העבודה שהתכוין אליה שמעון הצדיק שהיה בזמן בית המקדש היא התפילה של היום. **וכן אמרו חז"ל: "איזוהי עבודה שבלב - היו אומר זה תפילה"**.

תפילתו של רבינו היתה כמונה מעות, והיה מתפלל כעבד לפני רבו, בריגנות כל מילה ומילה, ומבקש ומתפלל על כל תלמידיו - כשהיה שומע שמישהו חולה ל"ע או שצריך ישועה כל שהיא, היה לוקח את הדבר אל ליבו ומתפלל עליו ומעטיר עליו בתפילה, ורבים נושעו מתפילותיו שהיו מעומק ליבו.

היה צדיק נשגב והעריכוהו צדיקי הדור מאוד - **לא אשכח שבמוצאי שבת אחת נסענו אל הצדיק ר' יעקב אדלשטיין זצוק"ל, ואיך הוא חרד לקראת רבינו, ויצא לקראתו בבית ברח' נעמי ברמת השרון, ואח"כ ליווהו לרכב!**



הוא ידע להסתיר את עצמו מאנשים שלא יחשבו עליו שהוא צדיק, וחייך לכולם, ועשה את עצמו כאדם פשוט, אף מי שהעמיק ידע את רום ערכו. **סיפר לי כעת ידידי ה"ה צבי ברמנן שיחי' מב"ב,** שפעם אחת בראש השנה אמר לו ר' חיים שהעבודה בראש השנה היא להתפלל בצורה פשוטה מתוך המחזור את התפילה שתיקנו לנו חכמים: **"וכששאלו: "הי זה יום הדין?" - השיב לו רבינו: "נכון! זה התפילה ביום הדין, להתפלל מהמחזור ולכוון פירוש המילות!"**

וזו באמת הייתה כל מהות התפילה שלו, שהיה כעבד קמי מריה, בלי חכמות, אלא לדבר בפשטות עם הקב"ה שהוא אבא אוהב והוא ישמע את תפילתנו, ולא צריך להיות בנערווין [עצבים], וזה מאוד מזכיר את דברי המ"ב (סי' צח) **שהעידו על הר"ש** שאחרי שלמד את כל חכמת הנסתר היה מתפלל כתינוק בן יומו - והיינו כענין הנ"ל, לעמוד בהתבטלות ובפשטות לפני הקב"ה. כמה תפילה הסתלקה כעת מן העולם בהסתלקותו של אדם גדול וקדוש זה!...

< על גמילות חסדים

איתא בגמרא כתובות (ק"ב ע"ב): "גדול המלבין שינים לחברו יותר ממשקהו חלב" - והנה רבינו היה תמיד מחייך ומאיר פנים לכולם באופן יוצא מן הכלל, ואף כשהיה לו קשה מאוד מחמת ייסורים שהיו לו, כשהיה נכנס אליו מישהו הוא היה מחייך.

כמו כן אין מושג לאנשים את גודל היקפי הצדקה והחסד שהיה לו בשביל אלמנות, יתומים, שבוירי לב, והיו עניים קבועים שמגיעים אליו ורבינו לא רק שהיה מביא להם כסף אלא גם שווה כסף, והיה אומר לעני [שהיה קרוע לו התיק]: "אולי אתה צריך תיק יפה?" - והיה מביא לו ברוממות ובדאגה, והיה מתייחס אליהם כאבא אוהב ומתעניין במצבם ואיך הם מרגישים, ופעמים מהיה מדבר עמם זמן רב, והכול עם חיוך והרגשה שהעני עושה לו את החסד בעצם זה שהוא בא ומדבר עמו ולא שהוא עושה לו חסד...

פרק בפני עצמו קובע לו עניין ההקשבה שלו, שהיה יוצא מגדר הרגיל - הוא היה מקשיב לצרותיהם של ישראל בהקשבה מלאה, ולא דוקא לצרות גדולות, אלא כל מה שהטריד מישהו הוא היה מקשיב לו ומעודד אותו. וכן יש כאן עוד נקודה, שכמו שהזכרתי כבר הוא היה מגדולי מרביצי התורה ומעתיקי השמועה, וממילא **איתא בגמרא סוכה:** "ותורת חסד על לשונה - תורה ללמדה לאחרים זוהי תורה של חסד", וא"כ בעצם זה שהוא הרביץ תורה כל הזמן זה היה הגמילות חסדים שלו, וכמה גמילות חסדים הפסיד העולם מהסתלקותו של אדם גדול וקדוש זה!

יתן ה' שדרכי הנפלאים ומדותיו ותורתו ימשיכו ללוות אותנו עוד רבות בשנים, ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, וזי"ע, אמן.



מכון דברי מאיר

תורה, הלכה ומוסר מאוצרותיו של מוה"ר הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א

בס"ד, מר"חשון התשפ"ג

אֲרֵה לְחַיִּים שׁוֹמֵר מוֹסֵר

המומים ומזועזעים, אבלים ודווים עד דדוכה של נפש וממרים בבכי מר, על השבר הנורא בהסתלקותו בפתע פתאום כבא השמש בצהריים, של מאור עינינו ומיישר אורחותינו, שריד לדור דעה, ממעתיקי השמועה, שהעמיד תלמידים הרבה וקירב לבבות לאבינו שבשמים, במאור פנים וברגישות, בדרכי נועם, פשטות וענווה

אבינו, רוענו, רבינו הגדול, מרן הגאון הצדיק והחסיד רבי

חיים וואלקין

בעל ה'דעת חיים' זצוקללה"ה

תנחומינו מעומקא דליבא

לרעייתו הרבנית תליט"א ולכל משפחתו החשובה הי"ו

יְרַאת ה' לְחַיִּים וְשֹׁבַע יֵלֵין. וְהִתְהַלַּךְ בְּצִדְקָה בְּעִיר הַחַיִּים, בְּלֵעַ הַמּוֹת לְנֶפֶשׁ וְזָקָה הוּא אֶלְקִים דְּמַעֲרָה מַעַל כָּל פְּנִים, אֲכִיד

מכון 'דברי מאיר' - הרב מאיר סנדר (ת.ד. 2618 ירושלים | דוא"ל: divreymeir@gmail.com

פורטל התוכן התורני של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < קונטרסים < גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>